

Inlärningsmotivation och närhet till det
svenskspråkiga området: studie om
motivation och språkval hos sydlappländska
ungdomar i Finland

Janne Knuutila

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk- och kommunikationsstudier

Vårterminen 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta	Laitos
Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä	
Janne Knuutila	
Työn nimi	
Inlärningsmotivation och närhet till det svenskspråkiga området: studie om motivation och språkval hos sydlappländska ungdomar i Finland	
Oppiaine	Työn laji
Ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Aika	Sivumäärä
maaliskuu 2021	22+2
Tiivistelmä	
<p>Tämän tutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia vaikutuksia läheisellä kohdekielisellä kielialueella on toisen kotimaisen kielen kielenoppimismotivaatioon suomalaisissa lukio-opiskelijoissa. Kohdealueena tutkimuksessa on keskisuuri kunta Suomen Meri-Lapissa. Alueelta on noin 30 kilometrin matka Suomen ja Ruotsin väliselle valtionrajalle. Tutkimuksen kohderyhmänä on keskisuuren lukion toisen ja kolmannen vuosikurssin täysi-ikäiset opiskelijat.</p> <p>Tutkimuksen materiaalinkeruumetodina ovat puolistrukturoidut teemahaastattelut, jotka suoritettiin kahtena kolmen henkilön ryhmähaastatteluna. Haastattelut koostuivat n. 15 kysymyksestä, jotka liittyivät haastateltavien opiskeluun ja suhtautumiseen ruotsin kieleen. Haastattelut äänitettiin ja litteroidut aineistot analysoitiin sisällönanalyysin keinoin tutkimuskysymysten valossa. Yksityisyydensuojan takaamiseksi kohdekunnan ja lukion nimi jätetään julkaisematta ja äänitteet tuhottiin analysoinnin jälkeen. Tutkimuskysymykset, joille tutkimus rakentuu, ovat seuraavat: 1. Hyödyntävätkö oppijat kohdekielistä kielialuetta kielenosaamisessaan? 2. Missä määrin haastateltavat käyttävät ruotsia valtionrajan läheisyydessä? 3. Vaikuttaako rajan läheisyys kohdekielen oppimismotivaatioon?</p> <p>Tutkimukseni tulokset osoittavat, että läheinen kohdekielinen kielialue ei merkittävästi lisää motivaatiota ruotsin kielen oppimista kohtaan. Haastateltavien vastauksista käy ilmi, että opettajalla ja kielenopetuksessa käytettävillä työtavoilla on suurempi vaikutus kielenoppimis- ja -opiskelumotivaatioon. Ruotsissa ja eritoten läheisellä kauppa-alueella, Haaparannalla, asioidessa useimmiten käyttökieleksi valikoituu suomi tai englanti. Haastateltavat kokevat, että asioidakseen ruotsiksi esimerkiksi vapaa-ajan ostosten yhteydessä tulisi heidän sanastonsa ja kielikompetenssinsa olla laajempaa.</p>	
Asiasanat	
motivation, språkinläring, andraspråkstillägnande, svenska	
Säilytyspaikka: JYX	

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Målet med studien.....	3
2. Bakgrund.....	4
2.1. Centrala begrepp	4
2.1.1. Motivation.....	4
2.1.2. Inläring.....	6
2.1.3. Andraspråkstillägnande.....	6
2.2. Teoretisk referensram	7
3. Material och metod	10
3.1. Materialinsamling	10
3.2. Analys av materialet.....	11
4. Resultat.....	12
4.1. Närheten till gränsen	12
4.2. Omgivningen och inläringen.....	14
4.3. Områdets inverkan på motivation	16
5. Sammanfattande diskussion.....	17
6. Litteratur.....	19
Bilaga 1. Intervjufrågorna	22

1. Inledning

Enligt språklagen (6.6.2003/423) är Finlands nationalspråk finska och svenska. På grund av lag om grundläggande utbildning och språklagen lär alla som utför sin allmänna utbildning i Finland sig bägge språk. Oftast ses svenska norröver dock, särskilt obligatorisk svenska, onödig på grund av den finskspråkiga majoriteten och att svenska inte behövs i vardagen. Jag är intresserad av hur svenskan i Sverige motiverar finskspråkiga inlärare, närmare sagt hur närheten till det svenskspråkiga området påverkar motivationen och inlärarnas föreställningar av svenskans behövlighet. Vid riksgränsen i Tornedalstrakten och närområden är det inte så sällsynt att folk handlar i Sverige. Eftersom jag ursprungligen kommer från Keminmaa, som ligger 20 kilometer från Torneå och gränsen, har jag erfarenhet av företeelsen. Många ungdomar, som vanligen har körkort i glesbygder, åker över gränsen till och med varje vecka och spenderar tid till exempel i Haparanda, som är intilliggande till Torneå på svenska sidan av gränsen.

I flera undersökningar om motivation och förhållandet mellan omgivning och språkinlärningsmotivation har det visats att språkets förekomst i omgivningen ökar språkinlärningsmotivationen (se Dörnyei & Ottó 1998; Marton & Kovács 2019; Salonen 2020). I min avhandling vill jag granska hur ett närstående målspråkigt språkområde påverkar inlärningsmotivation och framkallar det ett behov eller intresse att identifiera sig med en annan språkgrupp.

Den här undersökningen är sociolingvistiskt inriktad. Jag vill granska språkets förekomst i omgivning men eftersom undersökningen utförs i skolkontext och i förhållandet till gymnasieutbildning rör det sig om flera sociala nivåer. I de kommande kapitlen kommer jag att belysa min teoretiska referensram där undervisningen spelar betydande roll i motivationens uppkomst.

1.1 Målet med studien

Målet med studien är att kartlägga intresset mot det svenska språket hos gymnasiestuderande i en kommun i sydvästra Lappland i Finland. Om en sådan motivation finns och den utgår från närheten till det svenskspråkiga området, bör det dras nytta av. Idealet skulle vara om min forskning på temat skulle användas för att utveckla verktyg och material för lärare. Principen är att om motivationen hos inlärare finns som sådan, bör den inte förbli outnyttjad.

Studien kommer att fungera som pilot till min blivande magisteravhandling. Jag vill fördjupa förståelsen om språkkontakt mellan Finland och Sverige och hur det motiverar inlärare i Finland.

Jag har sammanfattat de väsentliga teoretiska bidrag som studien medför i tre frågor. Jag försöker besvara följande forskningsfrågor i min avhandling:

1. Drar inlärare nytta av det målspråkliga språkområdet i sin språkbehärskning?
2. I vilken utsträckning används svenska vid riksgränsen bland informanterna?
3. Påverkar närheten till gränsen inlärningsmotivationen mot målspråket?

Den tredje frågan är min primära forskningsfråga och som jag är mest intresserad av.

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer jag att fokusera på den teoretiska referensramen som min forskning placerar sig i. De väsentliga teorierna kommer att belysas. Därtill ska jag beskriva avhandlingens position i forskningsfältet i ett större sammanhang. I början av kapitlet ska jag beskriva de centrala begrepp som är väsentliga för min studie.

2.1. Centrala begrepp

2.1.1. Motivation

Motivation som begrepp är komplex och svår att definiera med en definition. Ahl (2004:98) föreslår att motivation är ett relationellt begrepp. Motivation skapas i förhållandet till omgivningen och individens status. Motivation som enklast syftar till motiverad vilja att göra någonting. Motivation varierar inte bara i styrka utan också i kvalitet. Sociala, regionala och individuella faktorer har sin inverkan på motivation men om vi tänker på språkklassrum och särskilt obligatoriska språkstudier, har också läraren och betyg sin inverkan på inlärningsmotivation. Ryan och Deci (2000:55) indelade motivationen i intern och extern motivation. Dessa begrepp kommer jag att använda. Innan 2010-talet var det *integrative/instrumental*-indelningen av Gardner som dominerade forskningsfältet som den mest använda teorin gällande språkinlärningsmotivation. Efter att Dörnyei publicerade L2MSS-

modellen 2005, minskade användningen av Gardners modell (Boo et al. 2015:154). Numera betraktas Gardners modell föråldrad, eftersom termen integrativ motivation är någorlunda restriktiv och modellen är inte så passande i språkinlärningskontexten. Enligt Dörnyei (2009:9) tar användning av integrativ motivation som term inte hänsyn till iakttagelserna om självbestämmande och metakognition som gjorts inom kognitiv psykologi. Något som är beaktansvärt är att koncept om självbestämmande (eng. *self determination*) kommer från psykologiforskning och det har sedermera omfattats inom språkforskning och särskilt i motivationsforskning inom språkinläring. Forskningen på området är dock i konstant förändring. Min undersökning är ett slags fallstudie som drar nytta av nuläget inom motivationsforskning och paradigmet inom fältet.

2.1.1.1. *Intern motivation*

Intern motivation är en aktiv och kognitiv process, som har sin inverkan på beteendet och aktivitetens karaktär. Motivation är föränderlig och tidsbunden. Särskilt behaviorism inom psykologi ledde till indelningen av motivation i två kategorier (Ryan & Deci 2000:56-57). Intern motivation syftar till individens egen inre vilja att nå sina mål i stället för att utföra uppdrag för någon förmån eller nytta. Intresse och inlärningsvilja kan vara skäl till inre motivation. I de flesta undersökningar genomförda före 2010-talet var det integrativ motivation som syftade på inre motivation. Integrativ motivation anses dock numera som begrepp föråldrad (Ushioda & Dörnyei 2009:10). Intern motivation som kvalitet fördjupar inläring och stödjer livslång inläring (GLP 2019), eftersom individen skapar sina egna skäl att utföra en viss uppgift och på så sätt blir det möjligt att uppgiften blir mer meningsfull.

2.1.1.2. *Extern motivation*

Extern motivation syftar på en struktur, vari individen känner en vilja att utföra en aktivitet för att nå någon förmån, pris eller nytta eller att undvika sanktioner. Förhållandet mellan extern och intern motivation är dock relationellt och skiftande (Ryan & Deci 2000:60). I min undersökning granskar jag huruvida informanterna ser det svenskspråkiga språkområdet i närheten som en möjlighet för studier och sysselsättning. Gardner (2007:13) lyfter fram främmande språk som ett avvikande ämne från en kulturell utgångspunkt. Andra ämnen som studeras i gymnasienivå befinner sig i samma kulturrum som studeranden själv. Gardner omtalar denna utgångspunkt som *socio-educational model*.

Ryan och Deci (2000:60) hävdar att intern motivation brukar minska ju längre man har studerat. Det vill säga att motivation och skolprogression har korrelation sinsemellan, men i motsatta riktningar. Bland mina informanter är det möjligt att motivation grundar sig främst på externa faktorer, det vill säga studentskrivningar och framgång i högskoleinträdesprov. Jag inkluderar dessa faktorer som extern motivation eftersom de sätter instrumentellt värde till språkkunskap i stället för att språket skulle studeras för sitt egenvärde.

2.1.2. Inläring

Jag kommer att använda termen andraspråkstillägnande *second language acquisition* (SLA) i stället för inläring i de flesta sammanhang. Oftast föredras i svenskspråkig forskning inläring i stället för tillägnande (Abrahamsson 2011:16). De flesta av mina källor, av vilka de flesta härstammar från engelsk forskning, använder tillägnande (acquisition). I den nutida språkundervisningen betonas multilitteracitet (GLGU 2014) och kommunikativ kompetens. Multilitteracitet ökar input i språkklassrummet och behärskning av kommunikativ kompetens. Genom dessa aspekter blir undervisningen mer heltäckande och enligt min syn möjliggörs språktillägnande utöver inläring. Inläring som begrepp syftar på metakognitiv aktion, således medvetna studier i språket som riktar mot explicit kompetens i språket. Abrahamsson (2011:16) påstår att explicit inläring sker via formell undervisning. I formell språkundervisning strävas ofta efter kognitiv inläring, det vill säga inlärarens egna kunskaper att styra och iaktta sitt eget lärande.

2.1.3. Andraspråkstillägnande

Skillnaden mellan andraspråkstillägnande och inläring är inte lätt att dra. Abrahamsson (2009:18) beskriver andraspråkstillägnandet som ”det naturliga och informella tillägnandet av implicit kompetens i något språk utöver modersmålet.” Den viktigaste skillnaden mellan inläring och tillägnandet är karaktären hos kompetens; inläring bygger på explicit kompetens medan tillägnandet bygger på implicit kompetens.

Andraspråk finns i omgivningen och skiljer sig från främmande språk i det kulturella och sociala sambandet. Som utgångspunkt i min undersökning fanns ett antagande att svenskan tillägnas som andraspråk i det finländska Sydlapland. Som hypotes antog jag också att svenskan skulle förekomma

regelbundet i området och på grund av det skulle det möjliggöras för informanterna att identifiera sig med språkgemenskapen, på det sättet tillägna sig språket.

2.2. Teoretisk referensram

Motivation i språkinlärning har varit i stark fokus på det språkvetenskapliga fältet under de senaste årtiondena. Särskilt i den engelska forskningstraditionen har andraspråkstillägnande (eng. second language acquisition, SLA) studerats ur ett flertal perspektiv i ett stort antal studier och i olika sammanhang inom språkforskning. Även om motivation i stor utsträckning är ett forskat ämne, finns det inte någon uttömmande definition på företeelsen. Den brittiska språkvetaren Zoltán Dörnyei är en av de viktigaste forskarna om motivation inom andraspråkstillägnande. Efter 1990-talet förnyade flera undersökningar av Dörnyei SLA-fältet och underströk motivation som en viktig del av lyckad språkinlärning. Jag har valt att närma mig ämnet genom SLA-forskningen eftersom det finns gott om forskning särskilt om motivation inom andraspråkstillägandet och jag vill utnyttja dessa utgångspunkter i mitt regional-sociologiska forskningsobjekt. Förhållandet mellan mitt forskningsobjekt och andraspråkstillägandet är väsentligt, eftersom just tillägandet tar hänsyn till språk och språksystem som sociala konstruktioner.

Jag kommer att iakttä företeelser inom svenskinlärning genom Krashens (enligt Lightbown & Spada 2013:113) teori om andraspråkstillägnande. Krashen utvecklade teorin under 1970-talet och den kallas monitormodellen (eng. Monitor Theory). Den amerikanska språkpedagogen och andraspråkforskaren Stephen Krashen hävdar att tillägnande (acquisition) är mer holistisk och leder till mer heltäckande språkkompetens än inlärning som händer i ett formellt sammanhang, till exempel i språkklassrum. I min studie har jag valt att betona inlärares egna erfarenheter och kunskap om den språkliga miljön. Som en utgångspunkt antar jag en potentiell möjlighet för språkkontakt i det område som min forskning lägger fokus på. Enligt principen i Krashens modell borde språkkontakt öka motivation gentemot språkinlärning och språkanvändning.

Krashens teori består av fem hypoteser varav den viktigaste och mest diskussionsväckande har varit åtskillnaden mellan inlärning och tillägnande. Krashen skiljer de här termerna från varandra på grund av karaktären av undervisning och inlärning och relationen mellan dem. Det är väsentligt att särskilja deduktiv språkundervisning och induktiv språkinlärning. Deduktiv undervisning baserar sig på språkriktighetsregler och riktningen av undervisningen: från regler till praxis. Induktiv språkinlärning eller språkundervisning härstammar från praxis och språket i sin naturliga omgivning. Språkriktighet

är på sätt och vis subsidiär och kommunikativ kompetens är i fokus. Gränsdragningen mellan formell och informell inläring är väsentlig i denna avhandling. Formell inläring är konventionell, lärarstyrd undervisning som sker i klassrummet. Däremot sker informell inläring oftast utanför klassrummet, i verkliga situationer som språk möts i. Gränsen mellan formell och informell inläring är trots allt i de flesta fall svår att dra (Abrahamsson 2009:16) Informell inläring kan äga rum i princip var som helst: i vardagen, via media eller i klassrummet. Informell inläring ses som omedvetet och självstyrt eller icke-styrt av någon undervisare. Det är dock möjligt att inlägga informell inläring också i styrd, formell undervisning. I detta fall inlärares anammar målsättningar självstyrt. Det här kallas dold läroplan.

Även om Krashens teori om andraspråksinläring har fått kritik, är vissa delar av den användbara i min teoretiska referensram. Djerd och Lydevik (2005) lyfter fram Krashens inputhypotes som mest central i teorin om andraspråkstillägnande. Förståelig input är en förutsättning för heltäckande språktillägnande och den stödjer andraspråkstillägnande i samverkan med formell utbildning. Tingbjörn (1994, refererad i Djerd & Lydevik 2002:9) kritiserar Krashens idé om förståelig input som ett möjliggörande verktyg för inläring. Tingbjörn påpekar att inputen måste vara på så sätt begripligt och enligt studerandenas egna intressen så att den väcker engagemang för språket och leder till självständig inläring och resultat i inläringen.

Det finns två centrala teorier som lyfter fram motivation som ett väsentligt element i lyckad andraspråkstillägnande. Marton och Kovács (2019) poängterar Gardners *socio-educational model* (SE-modellen) (Gardner, 1985) och Dörnyeis (Ushioda & Dörnyei 2009) modell om själv-system i motivation gentemot andraspråk (L2 Motivational Self System, L2SMM-modell) som viktiga för forskning om andraspråkstillägnande. Det finns skäl att nämna att dessa teorier har forskats i engelskspråkiga länder men företeelser kring andraspråkstillägnande och språkinläring är universella och är på så sätt tillämpliga också i den nordiska kontexten.

Gardners och Dörnyeis modeller har utvecklats självständigt och separat, men teorierna stödjer varandra. Marton och Kovács (2019) tar upp Dörnyeis och Csizérs (refererad i Marton & Kovács 2019: 104) varning om att se SE-modellen och L2MSS-modellen sinsemellan uteslutande. Datan som har ackumulerat under flera årtionden av forskning har utformat ett starkt paradigm där dessa teorier placerar sig.

För att nå och bibehålla intern motivation inom språkinläring, finns det tre förutsättningar för motivationens uppkomst. Enligt Gardner (2007, 19) är den första förutsättningen individens motivation att lära sig språk i allmänhet. Därefter måste individen ha viljan att lära sig språket på

grund av intresse för språkgruppen eller språklig gemenskap. Till sist bör individen ha positiv inställning mot språkinlärningsituationer. Dessa faktorer sammanförs i Gardners SE-modell (Gardner 2010). Teorin är mycket användbar för mig eftersom den kopplar ihop språket i klassrum med språket i omgivningen och samhället.

I min undersökning vet jag a posteriori att det finns en potentiell möjlighet för språkkontakt mellan finska och svenska i det forskade området. Språkkontakt möjliggör språkinlärares identifiering med en annan språkgrupp. Om språkkontakt inte förekommer, är det *ideal L2 själv* som inlärare måste då identifiera sig med: hurdan språkbehärskning inläraren vill påvisa och hurdan roll språket spelar i allmänhet i inlärarens vardag.

Enligt mina egna erfarenheter som lärare och språkexpert gäller det ofta fel i språk som språkinlärare är rädda för. Detta stöds också i L2MSS-modell i *självs man inte vill bli*. Om språkundervisning inte har gett tillräckliga medel för feltolerans och felkorrigering får negativa erfarenheter relationellt mycket fotfäste i inställningar mot språket. Företeelsen där språket byts på grund av oflyt i kommunikationen kallas *divergent ackommodation* (Einarsson 2009:43). Divergent ackommodation syftar till ett skede i kommunikation däri en av deltagarna förevisar sitt ogillande av samtalet till den som kommuniceras med. Sätt att förevisa ogillandet kan syfta till kodväxling eller byte av språket.

Även om Dörnyei strävar efter att distansera sig från integrativ motivation som begrepp, är det motiverat att diskutera tillvaron av integrativa strukturer av motivation i min teoriram. Med integrativ motivation syftas på individens vilja att sträva efter kommunikativa och språkliga färdigheter för att hen skulle kunna kommunicera med en identifierbar språkgemenskap (Gardner 2007:15.) Rättare sagt om individen är integrativt orienterad, vill hen identifiera sig antingen språkligt eller socio-kulturellt.

Den här teorin och begreppet integrativ motivation gäller oftast inte i situationer där språket undervisas eller studeras i omgivningen där målspråket inte förekommer. I mitt undersökningsområde antar jag dock att målspråket, dvs. svenskan, förekommer på det sättet att det skulle väcka intresset att kommunicera med den andra språkgemenskapen. Den här korrelationen mellan språkets förekomst och väckandet av interkulturell gruppidentitet har bevisats i flera undersökningar och avhandlingar (Segalowitz et al. 2009:172–173.)

Med anledning av progression som har skett i motivationspsykologi och framsteg i teoriparadigm har Gardner utvidgat sin teori som numera är känd som SE-modell. Modellen lägger vikt till integrativ motivation tillika den betonar också utbildning och språkundervisning. Eftersom svenska läras in som andraspråk i Finland, är det motiverat att ta hänsyn till utbildningsaspekter i motivationens uppkomst.

De ovan nämnda teorier ofta kopplar motivation ihop med mål som individen har utav ett externt skäl eller ett mål som individen har själv satt. Forskning om motivation oftast beskriver processer mellan mål och sätt som används för att nå målen och motivation ses som de mekanismerna och kognitiva processerna som bibehåller aktion.

3. Material och metod

I detta kapitel presenteras materialet och det sätt som materialet har samlats på. Därtill ska jag beskriva analysmetoderna samt redogör för forskningsetiken.

3.1. Materialinsamling

Ny information om företeelser i samhället skapas oftast via kvalitativ forskning. I de fall som kvalitativ forskning förutsätter forskningsmaterial eller data, insamlas det via kvalitativa metoder. Jag har valt att använda intervjuer som materialinsamlingsmetod. En intervju är ett passande medel i de fall där informanter ger sin syn på en företeelse och utökar förståelsen (Tuomi&Sarajärvi 2018.) Som materialinsamlingsmetod har jag intervjuat sex (6) gymnasieelever från ett medelstort gymnasium i en medelstor kommun (Kommunförbundet 2020) i sydvästra Lappland i Finland. Alla informanter bor i samma kommun och på så sätt är svaren jämförbara med varandra. Intervjuer genomfördes i två gruppintervjuer av tre (3) människor. Intervjuerna varade i 30–45 minuter.

Jag ställde några krav på möjliga informanter. Informanter ska vara myndiga för att i så fall är det möjligt för dem att ha körkort. Åldern påverkar också krav på tillstånd och dataskydd. Eftersom mina informanter är myndiga, kan de själva ge tillstånd till att delta i studien. Förstaspråket påverkade inte valet av informanter. Jag beslöt inte heller att ta hänsyn till kön i min undersökning. Jag fick lov att utföra undersökningen från skolans rektor enligt förvaltningsbeslut.

Intervjuerna genomförs som gruppintervjuer av tre informanter per grupp. Intervjuer spelas in och förvaras enligt dataskyddslag och råd av dataombudsmannens byrå (2020.) Intervjumaterial kommer att transkriberas efter intervjuer och originalinspelningar kommer att förstöras när undersökningen är färdig. Informanterna fick läsa om sina rättigheter från dataskyddsmeddelandet som de fick innan intervjuerna genomfördes.

Målgruppen i undersökningen är motiverad av det forskade området. Sydvästra Lappland kan beskrivas som glesbygd. Mobiliteten över den svenska gränsen är någorlunda vanlig bland hushåll som äger bil och genom detta har jag avgränsat min målgrupp till myndiga gymnasiestuderande. Med stor sannolikhet har mina informanter körkort och användningen av språket på gränsområdet möjliggörs. Dessutom är släktförhållande och mediakontakt med större sannolikhet möjliga på västra gränsen jämfört med till exempel östra gränsen.

I min undersökning syftar jag till att besvara följande forskningsfrågor:

1. Drar inlärare nytta av det målspråkliga språkområdet i sin språkbehärskning?
2. I vilken utsträckning används svenska vid riksgränsen bland informanterna?
3. Påverkar närheten till gränsen inlärningsmotivationen mot målspråket?

3.2. Analys av materialet

Materialet kommer att analyseras genom innehållsanalys. Jag kommer att granska materialet i ljuset av forskningsfrågorna. Analysen fortskrider i den ordningen som forskningsfrågor finns i och mestadels är det forskningsfrågor som styr analysen.

Oftast syftar *mixed methods* -undersökning på en blandning av kvantitativa och kvalitativa metoder. Min undersökning fyller dock inte villkoren för mixed methods, utan min studie använder metodologisk triangulering i analysen. Triangulering betyder att man använder olika metoder antingen i materialet eller i analysen för att iaktta olika synvinklar eller betoningar (Tuomi & Sarajärvi 2018). Genom att använda triangulering kan forskaren rätta de möjliga fel i reliabiliteten som uppstår när bara en synvinkel eller analysmetod används (Eskola & Suoranta 1998, refererad i Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Triangulering kan dock ifrågasättas. Olika synvinklar, forskningsutdrag och metoder kan basera sig på olika människobilder eller vetenskapsteorier. Då kan det vara utmanande att kombinera dessa olika utgångspunkter. Enligt Eskola och Suoranta (refererad i Saaranen-Kauppinen&Puusniekka 2006) kan det leda till oreda och otydlighet i begrepp. I mitt fall med motivationsforskning är det utmanande att närma mig motivation som begrepp genom olika definitioner av flera forskare, eftersom varje forskare har skapat sina egna begreppshelheter som har formats genom flera metoder och fall.

Undersökningen har följt god praxis gällande dataskydd enligt anvisningar från Jyväskylän universitet och Dataombudsmannens byrå (2020.) I intervjuer bevarades informanternas anonymitet med

pseudonymer. Varje informant har undertecknat ett forskningstillstånd. Skribenten förvarar tillstånd enligt god dataskyddspraxis bara den tiden tillstånd är nödvändiga, det vill säga tills undersökningen är färdig. I dataskyddsmedelandet har informanterna fått information om hur materialet förvaras och vilka uppgifter av informanterna som samlas in inför intervjuer.

4. Resultat

I detta kapitel analyseras motivation för det svenska språket samt svenskinlärning. Jag granskar inställningar och tankar kring närheten till den svenska gränsen. I passande delar lyfter jag fram direkta, transkriberade citat från intervjuerna. Inom parentes finns den grupp (1 eller 2) och informantens anonymitetensbevarande identifikation (A, B respektive C.) Jag kommer att syfta till mig som intervjuare med bokstaven F.

4.1. Närheten till gränsen

I flera svar hos mina informanter blev det tydligt att närheten till gränsen inte har ett betydande inflytande på inlärningsmotivation mot målspråket. Att utträta ärenden i svenskspråkiga närområden är inte så vanligt bland informanterna: ett par gånger i månaden. I grupp 1 nämner informant A att oftast vid kommunikationssituationer har hen försökt att använda svenska, men engelska eller finska föredras i kommunikativt mer krävande situationer.

Citat 1

(1 A) No kyllä sitä [ruotsia] joskus tulee käytettyä niinku iha kokeillakseen et mite se menee siellä mutta välillä jos jotaki pitää niinku oikeesti sitte tota siellä puhua niinku paljonki nii ainaki itelä englannilla sitte pärjää siellä et välttämättä ruotsin kielen sanasto ei riitä siltikään.

(1 A) Nej men ibland använder man det [svenska] bara liksom för att testa hur det går till där men då och då när man är tvungen liksom att prata mycket, åtminstone då jag klarar mig på engelska där, att kanske ordförrådet i svenska räcker inte till ändå.

Informanterna har upplevt situationer vid gränsområden där infödd svenskspråkiga har bytt till finska eller engelska. I dessa situationer har det uppstått brytning eller brist på strategisk kompetens. Alla mina informanter lär sig svenska som andraspråk och enligt deras egna uppfattningar framkommer det fel i deras språk. Einarsson (2009:99) uppkallar den här företeelsen *interferens*. När interferens förekommer i språkfärdighet kallas det interimsspråk (ibid. 2009, 99.) Interimsspråk är ett skede i språkbehärskning där transfer förekommer och färdigheter i språk är någorlunda bristfälliga. Abrahamsson (2009:42) framställer interimsspråk också som det mentala systemet hos språkinläraren. Även om talaren med interimsspråkliga kunskaper har brister i sin språkbehärskning, är det viktigt att de använder språket och får feedback på kommunikation. Om en situation förekommer vari språket byts, ses den som negativ feedback på språkbehärskning och den kan sänka motivationen att utöva språket i verkliga situationer. Också det blir svårt att identifiera sig med språkgemenskapen och idealet om kommunikativa kunskaper lider.

Företeelsen där språket byts på grund av oflyt i interaktion kan kallas *divergent ackommodation* (Einarsson 2009:43). Som motsats till *divergent ackommodation*, finns det *konvergent ackommodation* där fel tåls och deltagaren i kommunikation strävar efter förståelse. Om *ackommodation* är framgångsrik och *konvergent*, kan det underlätta kommunikation och göra det möjligt att identifiera sig med referensgruppen, också på det sättet stärker viljan att lära sig språket. Enligt informanterna och deras erfarenheter byts språket oftast i situationer vari språkkunskap hos mina informanter inte räcker till och bristfällig språkkunskap inte stöds med *konvergent ackommodation*. Dessa erfarenheter stärker negativa uppfattningar om ens egna språkkunskaper och kan ha minskande påverkan på inlärningsmotivation.

I Torneå-Haparanda-området är tröskeln att byta till finska mycket låg. Området är tvåspråkigt, det vill säga invånare och personalen i affärer på Haparanda kan finska samt svenska. Mina informanter nämner finskans frekventa förekomst i gränsområdet som ett av de främsta skälen att inte använda svenska.

Citat 2

(1 C) Haaparannala ku asioi nii sielä ei periaatteesa ruottia tarvi oikeestaa ollenkaa et suomella pärjää. Mutta sitte ku esimerkiks ku tukholmasa käy nii sielä tulee kyllä sit puhuttua ruotsia.

(1 C) När man springer ärenden i Haparanda så där behöver man inte svenska i princip alltså nästan alls, att man klarar sig med finskan. Men när man till exempel besöker Stockholm så använder man där mycket mer svenska sen.

I situationer där talare med sinsemellan oförståeliga förstaspråk införs oftast ett lingua franca. Lingua francas roll i kommunikation i gränsområdet är ofta betydande (Einarsson 2009). Informanterna nämner engelska som lingua franca i flera sammanhang. Trots att gränsområdet är tvåspråkigt i handeln (till exempel köpcentra), används ofta engelska om det inte finns ett gemensamt förstaspråk.

4.2. Omgivningen och inläringen

Informanterna uppger att svenska förekommer i området och i informanternas vardag sällan och genom sätt som är vanliga hos främmande språk. Bland mina informanter råder det enighet i frågan att det inte finns nämnvärt mycket främmande språk i vardagen i det område mina informanter vistas i. Språklandskapen på forskningsområden är dominerad av finskan. Riksgränsen skiljer språklig kontakt på så sätt att det inte är vanligt att möta svenska i vardagen.

Citat 3

F: Mitenkäs tota sit tällä alueella jos ajatellaan tän Meri-Lapin alueen tai Lounais-Lapin alueen kielimaisemaa, millasena te näätte sen? Onko täällä jotenki teä mielestä enemmän vai vähemmän muita kieliä ku vaikka ajatellaa muuta Suomea?

(2 B) Ehkä vähemmän

(2 A, C) *(yhtäaikaisesti)* Vähemmän

F: Joo. Onko se sitte niinku suomi joka täällä on?

(2 A) On se. Että vaikka niinkö meniski tuonne Haaparannan puolele niin sieläki suurin osa niinku mun tuttavistaki puhuu enemmän sitä suomea ku ruotsia. Että kö Haaparannan puolelaki on se kielikoulu nii nii ei sieläkää kuulemma paljoa ole sillee sitä ruotsia et se on about saman verran ku niinku olis täällä.

F: Joo. Mite te suhtaudutte toho? Onks se teä mielestä hyvä vai huono juttu?

(2 C, A) *(yhtäaikaisesti)* Huono.

F: Vad tycks då på det här området om man tänker på språklandskapet här i sydvästra Lappland, hur ser ni på det? Finns det på något sätt flera eller färre andra språk än till exempel i resten av Finland?

(2 B) Kanske färre

(2 A, C) (samtidigt) Färre

F: Jo. Är det alltså finska då som finns här?

(2 A) Det är. Även om liksom man gick där på Haparanda då också till och med det flesta av mina bekanta liksom talar mer just finska än svenska. Att i Haparanda finns den där språkskolan så det sägs att inte där heller finns svenskan på så sätt att det är about lika mycket som det skulle vara här liksom.

F: Jo. Hur ställer ni er till det? Tycker ni att det är en bra eller en dålig sak?

(2 C, A) (samtidigt) Dålig.

Också negativa effekter på inlärningsmotivationen förekommer enligt informanterna. I grupp 2 nämner informant C att svenskan har blivit ett nödvändigt ont, som känns som tvång på grund av närheten till gränsen. Hen säger att man måste kunna svenska eftersom gränsen till Sverige ligger nära.

Också intressant i citatet ovanför är informanternas inställning till förekomst av språk i vardagen. Informanterna påstår att det är en dålig sak att det språkliga landskapet är ensidigt. Av detta kan man tolka att inställningar mot språk och språkinlärning är någorlunda positiva. SE-modell (Gardner 2007) också lyfter fram att för att språkinlärningsmotivation skulle förekomma skall inläraren ha positiva inställningar mot språk och den målspråkliga språkgemenskap. Av informanternas svar kan dessa faktorer påpekas. Enligt ramen i SE-modell är det positiv inställning mot språkanvändningssituationer som saknas från informanternas motivationsstruktur. Informanterna bekräftar den här iakttagelsen.

Citat 4

(2 A) Että niinkö munki mielestä niinkö koulusa vois olla enemmän semmosta niinkö mitehä mä selittäsin niinkö semmosta enemmän puhekielistä ruotsia tai tällee niinkö kieliä ylipäättää. Että yleensäki sielä [oppitunneilla] käyää semmosia niinkö virallisia

sanoja ja virallisia tilanteita, et sielä ei oo mun mielestä tarpeeks semmosta avointa keskustelua.

(2 C) Esimerkiks vois vaikka opettaa ruottiks ruottintunneilla et ku opetetaa kuitenkin suomeksi niitä.

F: Aivan.

(2 B) Nii. No varmaa et sitä kieltä just pitäs käyttää enemmän, et ei aina vaa kirjoitettas.

(2 C) Jep. Mut myös kans semmone ehkä ku olis vaikka enemmän vaikka videoita joisa niinku joku puhuis sitä kieltä ja sitte siitä niiku näkis niitä niiku eleitä mitä ne käyttää ja mite sitä kieltä käytetään.

(2 A) Liksom jag tycker också att i skolan det kunde finnas mer liksom hur skulle jag förklara mer liksom talspråklig svenska eller såhär språk överhuvudtaget. Liksom där [i klassrummet] tas upp liksom sådana formella ord och formella situationer att det inte finns nog med sånt öppet samtal tycker jag.

(2 C) Till exempel kunde man undervisa på svenska på svensklektioner, det undervisas på finska ju.

F: Just det.

(2 B) Jo. Jag tror att språket skulle användas mera högt, att man inte alltid skulle bara skriva.

(2 C) Japp. Men också sånt att det skulle finnas mera med videor där liksom nån skulle tala det språket och sen man skulle liksom se sådana gester dom använder och hur språket används.

4.3. Områdets inverkan på motivation

Mina informanter ser inte den närliggande gränsen som motivationspåverkande faktor. Dock tycker informanterna att i Finland har svenskan ändå en viktig roll i utbildning och arbetssökning. Marton och Kovács (2019:106) framställer i sin teori fyra hypoteser varav den fjärde (H4) handlar om språkets förekomst och vanlighet i inlärares omgivning som möjliggör språkinlärning med större sannolikhet. I den hypotesen antas att motivationen ökar på grund av förståelig input omkring

inläraren. Av informanternas svar framgår att förståelig input inte förekommer i vardagen eller i situationer vid gränsen, som leder till negativa konsekvenser i motivations uppkomst.

I grupp 2 tog informanterna upp missnöjdheten med svenskundervisning. Enligt deras åsikt borde undervisningen ske helt på svenska. Autentiskt läromaterial som informanterna längtar efter, till exempel videor skulle förbättra förståelsen på korrekt kommunikation i Sverige. Intressant var att de nämnde icke-verbal kommunikation, det vill säga hur till exempel gester används i svenska. Informanterna på så sätt har en kommunikativt kompetent behärskare som ideal själv, dock undervisning har inte tillfredsställt deras behov av kommunikativ undervisning. Informanterna ser att om svenska skulle användas mera på svensklektioner, skulle det sänka tröskeln att använda svenska i riktiga situationer utanför klassrummet. I studier gjorda inom motivationsforskning har visats att andraspråksläraren oftast har en stor roll i motivationsnivå hos elever och språksinlärare. Gardners (2007) SE-modell påpekar att läraren har en betydande roll i inlärningsmotivation och hurdan motivation mot skolämnet utvecklas hos inläraren. Den här processen skiljer sig från respektive hos tillägnet där metakognitiva processer hos inlärares medvetna aktion att skapa ideal själv som språkbehärskare betonas.

5. Sammanfattande diskussion

Syftet med den här studien var att granska hur ett närstående målspråkligt språkområde påverkar inlärningsmotivation för det andra inhemska språket hos gymnasiestuderande i en kommun i sydvästra Lappland i Finland. Jag antog att språkkontakt som sker vid statsgränsen skulle väcka intresse för målspråket och på så sätt ha positiv påverkan på språkinlärningsmotivation.

Metoden var intervjuer som genomfördes som gruppintervjuer med tre informanter per grupp. Informanterna var myndiga, således kunde de ge tillstånd för deltagandet själv. Alla informanter var studerande i ett medelstort gymnasium i en medelstor kommun i sydvästra Lappland i Finland. Intervjuerna var halvstrukturerade.

Intervjumaterialet analyserades med innehållsanalys och det var forskningsfrågorna som styrde analysen. Huvudsakligt lades fokus på den tredje forskningsfråga *påverkar närheten till gränsen inlärningsmotivationen mot målspråket?*

Resultaten visar att närheten till gränsen inte har en betydande påverkan på språkinlärningsmotivation. Det svenska språket förekommer inte så ofta i informanternas vardag att

det skulle utnyttjas vid språkinlärningen. Informanterna påpekar att deras språkkompetens i det svenska språket är bristfällig och färdigheter inte räcker till att slutföra kommunikationssituationer. I situationer där svenska hos informanterna inte räcker till byts språket oftast till *lingua franca*, det vill säga engelska eller oftast finska i det här fallet. Informanterna betonar att på Haparanda kan invånare och de som arbetar med kundservice i flesta situationer finska. I de fallen används finska.

Det främsta skälet till att svenska inte är nödvändig vid gränsen i sydvästra Lappland enligt informanterna var att utträttandet av ärenden i Sverige kan ske oftast också på finska. Informanterna säger att det inte finns nämnvärt mycket svenska i Haparanda när dem till exempel handlar där. Överhuvudtaget informanter besöker inte så ofta Sverige på fritiden.

I stället för svenskans förekomst i vardagen har formell inlärning och undervisning mer inflytande på informanternas känsla av motivation för språkinlärning. I flera svar från informanterna uppkom det att informanter skulle vilja ha mer muntliga övningar och autentiskt audiovisuellt material i svenskundervisningen.

Informanterna uppskattar språk och språkkunskaper i allmänhet, dock just svenskan har inte nämnvärt mycket betydelse för informanterna. De nordiska länderna intresserar några av mina informanter som möjligt arbetsområde eller studieområde, men trots detta ökar det inte motivation för svenskstudier. Informanterna betonar att undervisningsmetoder och läraren har mer inflytande på motivation än själva språket. Således är det motiverad att påstå att formell undervisning har mer inflytande än omgivningen enligt dessa iakttagelser.

Som särdrag i området där den här undersökningen utfördes är att språkgemenskaper är diffusa i området. Statsgränsen skiljer inte finska och svenska utan invånare på svenska sidan kan oftast finska. Det är dock klart att man inte kan dra slutsatser om hurdan nivå i svensk kunskap finska invånare har i området i allmänhet. Det försvårar undersökningens målsättningar i just den teoriramen jag har satt i avhandlingen, eftersom enligt Noels (Dörnyei & Ushioda 2009:304) integrativ motivation riktar sig till identifierbara etniska grupper som individen kan igenkänna och som individen skiljer sig från, i varierande grad.

Kritiken mot studien kan riktas mot teorier och modeller av motivation jag har använt. Syntes var utmanande att forma eftersom forskare inom språkinlärningsmotivation har mycket skillnader sinsemellan i sina teorier. Också kvaliteten av språkkompetens kan ifrågasättas: skillnaden mellan tillägnandet och inlärningen av språket beror på omgivningen samt undervisningen. Jag måste dock försvara valet av SE-modellen eftersom den tar hänsyn till sociala aspekter samt inlärningsaspekter via undervisningen. För att jämföra mina iakttagelser med respektive i SE-modellen borde samplet

vara större och faktorer i språkundervisning och studieframgång hos informanter borde granskas noggrannare.

Teoritriangulering överhuvudtaget kan ifrågasättas. Olika teorier och analysmetoder baserar sig på olika utgångspunkter och forskningsutdrag. Detta leder till skillnader i människobild eller kunskapshelheter. Tydligare tag i teorisynthesen och analysmetoder skulle leda till tydligare och mer korrekta resultat.

Vad gäller framtida forskningsmöjligheter, är det mycket som återstår att forska i motivation mot svenska språket och språkinläring i Finland. Det som ännu intresserar mig är regionala skillnader i språkinlärningsmotivation till exempel längs västra gränsen. Det skulle vara motiverat att utvidga samplet till exempel till flera kommuner och kartlägga möjliga regionala skillnader i språkinlärningsviljan.

Resultaten av den här undersökningen kan inte generaliseras, eftersom samplet var litet. I stället bidrar avhandlingen till bättre förståelse på ett gränsat område och särdrag hos området. För att resultaten kunde representera en större grupp av människor skulle jag föreslå användningen av uppföljningsundersökning och noggrannare granskning av motivationsstrukturer hos informanter.

6. Litteratur

Abrahamsson, N. 2009. *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.

Ahl, H. 2004. *Motivation och vuxnas lärande. En kunskapsöversikt och problematisering*. Kalmar: Liber. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:211500/FULLTEXT01.pdf>

Boo, Z., Dörnyei, Z. & Ryan, S. 2015. L2 motivation research 2005–2014: Understanding a publication surge and a changing landscape. *System*, 55, 145–157. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.10.006>.

Deci, E.L. & Ryan, R.M. 1985. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Springer Science+Business Media, LLC.

Djerd, K. & Lydevik, M. 2005. *Motivation i ämnet svenska som andraspråk. En studie om motivation i ämnet svenska som andraspråk bland högstadielärover*. Avhandling i lärarprogrammet.

Halmstad: Halmstad University, School of Education, Humanities and Social Science.

<http://hh.diva-portal.org/smash/get/diva2:786621/FULLTEXT01.pdf>

Dörnyei, Z. & Ottó, I. 1998. Motivation in action: A process model of L2 motivation. *Working Papers in Applied Linguistics*, Vol. 4, 43–69.

Einarsson, J. 2009. *Språksociologi*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Gardner, R.C. 2007. Motivation and Second Language Acquisition. *PORTA LINGUARUM*, 8/2007, 9–20.

GLGU 2014 = *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Utbildningsstyrelsen. <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen>. (Hämtad: 22.11.2020)

GLP 2019 = *Grunderna för gymnasiets läroplan 2019*. Utbildningsstyrelsen. <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-gymnasiets-laroplan> . (Hämtad 6.3.2021)

Kommunförbundet. 2020. *Antalet kommuner och städer och befolkningsuppgifter*. <https://www.kommunforbundet.fi/statistik-och-fakta/antalet-kommuner-och-stader>. (Hämtad: 5.3.2020)

Dataombudsmannens byrå, 2020. *Vetenskaplig forskning och dataskydd*. <https://tietosuoja.fi/sv/vetenskaplig-forskning-och-dataskydd> . (Hämtad 20.1.2020)

Krashen, S.D. 1985. *The input hypothesis: Issues and implications*. Laredo.

Lightbown, P. M. & Spada, N. 2013. *How Languages are Learned 4th edition - Oxford Handbooks for Language Teachers*. Oxford: Oxford University Press.

Marton, E. & Kovács, M. 2019. What motivates Finnish-speaking high-school students in learning Swedish? *Nordand*, 2-2019/14, 101–116.

Noels, K.A. 2009. The Internalisation of Language Learning into the Self and Social Identity. I: Ushioda, E. & Dörnyei Z. 2009 *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters. Berlin: De Gruyter. 295–313.

Piske, T. & Young-Scholten, M. 2009. *Input matters in SLA*. Multilingual Matters. Berlin: De Gruyter.

Ryan, R.M. & Deci, E.L. 2000. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54–67. DOI: <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus>. (Hämtad: 7.8.2020)

Salonen, S. 2020. *Alakoululaisten käsityksiä ruotsin kielen oppimisesta*. Pro gradu -avhandling I pedagogik. Helsingfors: Magisterprogram i pedagogic vid Helsingfors universitet. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/313561/Salonen_Suvi_Pro_gradu_2020.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Schütz, R. 2019. *Stephen Krashen's Theory of Second Language Acquisition*. <https://www.sk.com.br/sk-krash-english.html> (Hämtad: 5.3.2020)

Språklag (6.6.2003/423)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ushioda, E. & Dörnyei Z. 2009 *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters. Berlin: De Gruyter.

Bilaga 1. Intervjufrågorna

OSA 1

1. Kuinka paljon olette opiskelleet ruotsia? Oletteko kirjoittaneet aineen ylioppilaskirjoituksissa? Jos kyllä, miksi halusitte opiskella lukiossa ruotsia/ kirjoittaa aineen ylioppilaskirjoituksissa?
2. Oletteko kokeneet ruotsin mielisaksi tai epämielisaksi aineeksi? Millaisena olet kokenut ruotsin kielen opiskelun?
3. Uskotteko tai tiedättekö, että tulette tarvitsemaan ruotsia mahdollisesti tulevissa opinnoissanne tai työssänne?
4. Tykkäättekö te opiskella ruotsia? / Millaisia kokemuksia teillä on ollut ruotsin kielen opintojen suhteen?
 - a. Jos kyllä/ei, niin miksi?
 - b. Minkä asioiden koette vaikuttaneen siihen?
5. Koetteko, että olette saaneet onnistumisen tunteita opiskellessanne ruotsia?
 - a. Onko opettajanne vaikuttanut positiivisesti tai negatiivisesti kokemukseenne opiskella ruotsia?
 - b. Tai oletteko kokeneet ruotsin opiskelun aina helpoksi tai saaneet hyviä arvosanoja?

OSA 2

1. Käytättekö/ oletteko aikaisemmin käyttäneet ruotsia koulun ulkopuolella missään yhteydessä?
 - a. Luetteko esimerkiksi ruotsiksi tai katsotteko ruotsinkielisiä ohjelmia?
 - b. Onko teillä ruotsinkielisiä kavereita/sukua/kontakteja?
2. Kuuletteko tai näettekö te ruotsia täällä (Meri-Lapin/Lounais-Lapin) alueella? Jos kyllä, enemmän vai vähemmän kuin muilla alueilla?
3. Asioitteko Ruotsin puolella? Haaparannalla, Luleåssa..? Ostokset, harrastukset?
4. Kun menette Ruotsin puolelle, käytättekö te ruotsia asiointikielenänne?
 - a. Millä kielellä asioitte?
 - b. Onko ruotsin käyttäminen mielestänne luontevaa?
5. Koetteko, että Ruotsin rajan läheisyys on vaikuttanut kiinnostukseenne opiskella ruotsia?
6. Käyttävätkö kaverinne, perheenne, tuttavanne ruotsia asioidessaan (täällä) rajan läheisyydessä?
7. Mitä ajatuksia teillä herää Ruotsin rajan läheisyydestä?

- a. (haastattelijan muistiinpanot) Vaikuttaako kielimaisemaan, onko ominaispiirteistä alueelle, onko peloke, vaikuttaako kiinnostukseen muita kieliä tai kulttuureja kohtaan?

OSA 3

1. Opiskellessanne ruotsin ylioppilaskirjoituksiin, mitkä opiskelutavat koitte kaikkein parhaimpina?
 - a. Saitteko apua kavereiden kanssa opiskelusta/ohjelmista/kirjoista/ruotsin käyttämisestä asioiden kanssa?
 - b. Hyödynsittekö rajan läheisyyttä opiskellessanne? (Esimerkiksi Ikeassa..?)
2. Uskotteko, että tulette tarvitsemaan ruotsia lukiosta valmistuttuanne?
 - a. Missä tilanteissa?
 - b. Haluaisitteko esim. matkustaa ruotsissa tai uskotteko, että tarvitsette ruotsin kielen taitojanne jatko-opinnoissanne?
3. Näettekö te Ruotsin (/ruotsinkielisen kielialueen/Pohjoismaat) työllistymis- tai opiskelupaikkamahdollisuutena?